

EL POBLE CATALÀ

Director: I. RIBERA i ROVIRA

REDACCIÓ ADMINISTRACIÓ
CORTS CATALANES, 640 - TELEFON 1747

ANY XII. NÚM. 3678 -- BARCELONA, DIMARTS, 20 D'ABRIL DE 1915 -- UN NÚM. 5 CÈNTIMS

IMPRENTA I ESTEREOTIPIA
EST. 16. TELEFON 2298

L'IDEAL DELS JOVES

Aniversari

Fa un any just que cada dia veiem en les planes del nostre estimat diari la llum més pura i generosa dels nostres idealismes.

De tot el treball complet, en ressurc el desinterès del nostre sacrifici. Ell — aquest sacrifici — és únic en la història del renaixement polític català. Hem volgut que el nostre exemple, que la nostra acció patriòtica a base d'exclusiu sacrifici, fos una lliçó severa per a tots aquests marxants del patriotisme que de la seva política n'han fet exclusiu motiu de benefici.

Obra idealista la nostra, va de dret a retrobar l'ànima de Catalunya. Puix entenem que és urgent que la Patria Catalana, adulterada en el seu esperit original per l'importació del vaticanisme catòlic i per les servils imitacions castellanes i franceses en el camp legislatiu, polític i literari, reaccioni contra aquestes perniciosos influències i readquireixi, amb la perduda ànima, les perdudes energies creadores.

Un poble sols podrà resurgir posant en activitat les seves qualitats originals, perquè són elles les que li donen la consciència del seu propi ésser inconfundible i aquest orgull de raça que crea l'amor de la patria, i amb ell, tots els grans sentiments de sacrifici, abnegació i heroisme.

Els catalans necessiten, per lo tant, combregar en l'ànima catalana, en el poble aon s'hi troba el germen de vida que es convertirà en nova civilització. Aquesta ha de ser la nostra creença nacional. Nosaltres necessitem una creença — un ideal — que ens il·lumini d'endalt, a fi de poguer veure-hi lluny. Un poble sense una creença superior està en perill de vida. Els pobles sobreviuen poc temps a la mort dels seus déus, va dir un gran escriptor francès.

No n'hi ha prou de la ciència, del comerç, de l'indústria, de l'agricultura: és indispensable l'ideal, perquè només aquest és anunciador i creador.

L'home no és una simple maquinària; és un organisme viu; la seva activitat no's pot pas traduir exclusivament en moviments en l'espai: també es tradueix en aspiracions, desitjos, esperances en l'infinit...

Nosaltres, els catalans, necessitem retrobar la nostra ànima nacional que doni color i presència viva a aquesta ombra de

patria que és Catalunya, des del 1714.

No n'hi ha prou, com ja hem dit, del treball calculat, racional, científic, d'educadors, de professors, de polítics; és necessari que es faci sentir per tot arreu la paraula espontània que encen els nous ideals, la paraula viva de l'esperit.

I per això en la Joventut hi resideix la nostra millor esperança en el ressorgiment patri. Només les ànimes joves tenen el dò divinal de sentir, de imaginar, çò és, de crear més enllà de les aparences vulgars i immediates...

L'home, generalment, només està en contacte amb la part morta, inerte, de la realitat. És un consorci, aquest, infecund i fret, per interès solament. Les ànimes que's casen per amor són les ànimes blanques i sense arrugues, que saben creure i estimar.

An aquestes ànimes fa un any — i ja abans també — se dirigeixen i s'han dirigit les nostres pobres paraules i sobre tot el nostre exemple de sacrifici; paraules i exemple obscur, però en les tenebres dels quals hi brilla una estrella llunyanca. És an aquestes ànimes que'ns dirigim, perquè només elles posseeixen el poder visionari, l'estrany poder que transfigura la vella fesomia de les coses.

També a la vella i descolorida ànima de la patria és precis que hi imprimim amb nous vius colors els seus trets característics i originals, tot anyorant la seva vella i la seva futura vida. Política de l'ideal, de l'anyorament, és la nostra. Fer ressorgir la Patria en un còs d'harmonia entre'l passat i el futur. Catalunya no és sols lo que fou, ni tantsols lo que és, ni apenes lo que ha de ser. Hem d'estimar-la Catalunya pel seu passat, pel seu present i pel seu futur, çò és, per la constància del seu esperit original que viu independent i superior a totes les tiranies, a totes les institucions socials, religioses o polítiques.

Es així que hem d'estimar; és així que estimem la Patria. Si els partits i les escoles ens separen, aquí baix, perquè l'home encara no ateny la majoria, que'l somni, que l'ideal, que l'esperança en el nostre Renaixement ens uneixi enllà...

Nosaltres fem camí, pioners de l'ideal, cercant l'ànima de Catalunya!

ECOS

PLASTIC FILMS

Hem vist aquesta revista, que's presenta cada dia, amb èxit extraordinari, en el Teatre de Novitats.

Es una obra molt entretinguda; la presentació és esplèndida. Conté moments meravellosos, simfonies de color enlluernadores, d'un gust exquisit, senyorial i a tament artístic. Algunes decoracions, són magnífiques; els vestits no poden ser més fastuosos. I, sobre tot, hi ha un carill, amb una locomotora que treu vapor de debò per la xemeneia i pels cilindres, que entusiasma al públic; principalment als infants, els quals a l'ésser a casa seva, plorant, criden, piquen de péus fent el rebec, perquè volen aquella màquina tant natural, amb maquinista i foguer de carn i ossos, que, al dir d'ells, venen al Sigle.

Unes quantes coses ens deplauen en el Plastic Films. Que'ns perdonin els nostres amics Jordà, Soler i Rovira i mestre Vives (sobre tot el primer que, per la seva condició de crític, tantes vegades, amablement, dona consells als autors quan no l'encerten), que'ns parlem amb tota franquesa, dient-los que l'escena entre els soldats de quota i les seves respectives famílies, no la trobem gaire de bon gust. Ens fa mal efecte que uns artistes cultes com ells, hagin caigut en el vici de presentar, fent-los objecte de la riota del públic, als nostres minyons catalans, com no trobem bé que, al costat de dances tant artístiques com les del segon acte, hi intercalin aquella parella esbrogada, amb aire pinxo, de la Barceloneta. Aquestes coses, que ni en Jordà ni en Soler, pares de la lletra, han fet amb malícia, són més dignes de certs autors antics de «género chico», que en les seves obres posen en ridícul als «provincianos» de Galicia, d'Aragó i de Catalunya, que no de dos escriptors tant amants de la nostra terra, com són els nostres amics.

Que no podríem aquests, en honor del nostre art popular, i adhoc per ser més aplaudits, en compte d'aquella parella estrafalaria, presentar, en caricatura, si's vol en caricatura amable, a l'excelent folclorista l'Aureli Campmany, i en lloc d'aquell vals tant «ajustat», que sembla que balli una sola persona, fer dançar, amb tota senyorialitat, ben habilitats per en Soler, les parelles gentils de l'Esbart Català de Dansaires, que té un repertori de «balls de gitanes» i altres «ballets» catalans tant deliciosos?

Si acceptaven el nostre consell els distingits amics Jordà, Soler i mestre Vives, farien una obra d'art meritoria, que honoraria a Catalunya, i el públic, no ho dubtin, els en sentiria agraït.

Per més que en «Plastic Films» hi haurà sempre — perquè és un gran èxit — el «defecte» del torment que causa als infants la visió d'aquella locomotora tant natural, que treu vapor de debò, i que, per més que aquells, plorant, diguin, no'n venen al Sigle d'iguals.

UNA RECTIFICACIÓ

No és l'exquisit poeta Magd Morera Galicia, com erròniament diguerem ahir, qui ha fet un donatiu de cinquanta quadros a la seva ciutat nadiva, sinó el seu germà Jaume, pintor molt notable que resideix a Madrid.

Vegí's com ho explica la revista setmanal d'art «Vell i Nou»:

«El pintor lleidatà senyor Morera ha fet un donatiu de cinquanta quadros a la ciutat de Lleida, per a que siguin el fonsament d'un Museu Artístic. Una vintena d'obres són del propi senyor Morera, i les altres estan firmades per Haes, Pradilla, Ferrant, Plascencia, Solà, Menéndez Pidal, etc.

Després d'això donatiu en seguiràn d'altres de pintura, escultura, gravat i bibliografia.

Alentats a Lleida per aquest exemple, tracten ara d'adquirir les obres que va deixar a París el malaguanyat Xavier Gós, enriquint amb elles el Museu. S'està construint expressament un pabelló».

CANÇONER

Medalles d'Argila

D'Henri de Regnier

He fet veure que'ls deus m'han parlat; aquell regalament algunes i aigua, aquell altre pesant raim i blat.

Aquest altre aliat, faure's i bell en la seva escultura de carn nua; aquest sempre velat, aquest altre encare que cull tot cantant el pensament

lliga al seu tirse d'or les dugues serpents; altres encare...

GERMINAL

Piperacina MIDY
GOTA. REUMATISMO

Conversa sobre la guerra

Per en Juli Delpont

Conferència realitzada el diumenge passat a l'Ateneu Enciclopèdic Popular de Barcelona

VI i últim

La premsa germànica

La propaganda tedesca se vé d'aumentar amb la revista «Germania». «Revisita de confraternidad hispano-alemana». Publicación destinada a avivar la amistad entre España y Alemania.

La primera impressió que se treu de les seves cobertes, ribetejades amb els colors nacionals d'Alemanya i d'Espanya i del seu sumari, és que «boches» i «germanòfils» s'han posat a la feina de germanitzar Espanya; «Germania» és com una trinxera feta a Catalunya mateix per a l'embarbissar amb la mentalitat alemanya.

La segona impressió, després de llegir alguns articles, és aqueixa penosa constatació: en les seves 24 pàgines no s'hi tracta que de lo afortunada que és Alemanya, de lo que és rica, comercial, industrial; i com allà la gent hi té menjar i beure en orri; són coses aquí de considerar, ja que una nació no pot viure sols d'aire pur i d'aigua fresca. Més de justícia, d'honor, de Legalitat, de Confortament amb els tractes fets, de tot lo que fa la Civilització i la Humanitat, no n'hi ha ni un mot.

Pels «boches» tot és de tenir taula parada... fos a càls altres.

Perquè «Germania» ja ens ho diu, que el poble alemany té de desenvolupar la seva kolossal prosperitat, valent-se de tots els medis: «es una nació guiada per un sol motiu, el benestar i el engrandecimiento de la patria... i contra el «Deutschland über alles» (Alemanya sobre de tot)... i enteneu-ho: s'afartar cada dia més.

Cal ésser «boches», per a no entendre que aqueix dret que tenen, de s'embotifar, té de respectar el dret de viure de les altres nacions, per petites que siguin, ja que la justícia mai no se dona com qui diu al quilòmetre-carrat, per tant que's pensin el contrari.

«Es aquí lo que fa la inferioritat de la llur mentalitat, mentalitat d'ebandoler internacional, que's fa dir una descarada alegació com aquesta: «que nos importa es insignificant Bélgica, que en su temeraria ofuscación, sólo se ha metido en esta guerra para dar un testimonio a los ojos del mundo de su existencia como nación?»

Haver martiritat el poble belga, contra de tota idea de justícia i d'Humanitat, ja és una cosa forta; més l'insultar, de més, és massa.

En la presentació «A todos», diu: «Los latinos no poseen más la superioridad entre los pueblos, y por eso han de ceder el puesto a los que la tienen». Es això mateix! espanyols, francesos, catalans, no comptem més per a res, i no tenim més remei que s'ho deixem tot an els «boches», nostres cases, nostres camps, la nostra terra. Ells, i no més ells!

«Porque vence Alemania... por la previsión, el método, la fe, el patriotismo...» Ja la coneixem aquesta previsió: és la de fer, des d'uns vint anys, un espionatge extremat a Bélgica i a França, per a hi posar l'artilleria a llarga tirada, i s'hi apuntar unes trinxeres per a s'hi enforçar al bon moment. Moltes gràcies, d'aquesta previsió... a casa dels altres.

«La Teología y la guerra...» el partido católico alemán no hubiera prestado su concurso a una política de conquista... I doncs, que sera l'invasió a traïdor de la Bélgica i la ruïna de tropes cap a París, per a tenir com a compensació el Marroc o la Tunísia? De totes maneres això ja ha costat a Alemanya uns tres milions d'homes morts, ferits o presoners; sera per a una obra de pau que'ls ha sacrificat?

«Alemania agrícola...» Diu que és un país de Xauxa, des de que'ls masovesos s'hi tenen una comptabilitat, amb «Debió i Haber» i un llibre de «Cajas». Que ho fa, doncs, que la gent, ara, s'hi mori de fam en aqueix benaurat país?

«La leyenda del militarismo...» no hay expansión comercial efectiva sin ejército sea de mar o de tierra... Es això mateix: l'invasió comercial pacífica dels tudescs als altres països, no anava prou rabent, i s'han pensat donar-li una bona empenta a cops de canons i metralladores; si això no és militarisme, que sera?

«Munich...» es la Atenas alemana en esto de las prohibiciones (municipales y de policía) se ha llegado hasta el abuso y muchas veces al ridículo... I doncs, hi ha qui troba que el caporalisme tudesco és, a vegades, feixuc i carregós?

«La guerra y la Gran Bretaña...» Inglaterra ha sido la principal culpable en la provocación de este incendio mundial... Recordem a la tan curta memòria dels tudescs que Anglaterra no se posà a la batalla fins quan vegeu com Alemanya volia, a totes costes, passar per Bélgica; així és que és Alemanya que se's

ha volgut haver contra de tothom al cop. No hi ha com els tocats per a fer coses així.

«Por qué amo a Alemania...» porque Germania es austera y sufrida, inteligente y trabajadora, leal y perseverante... porque en el país teuton el derecho es respetado y no encuentra más límite que el derecho de otro... Fillets, tot això no hi és més; qui ha escrit aqueixes ratlles no ha llegit la carta pastoral del cardenal Mercier, ni la Memoria oficial sobre les crueltats alemanyes a Bélgica!

Llavors que calli?

«Es ben vist que «Germania» no és més que una trompetada per a l'article alemany; és un prospecte per a encrancar la opinió pública espanyola.

Ja veurem si la guerra d'ara no capillarà, d'un sol cop, tants «castells» a Espanya».

En Dato a Barcelona

A Badalona

A les deu tocadetes, el president del Consell, junt amb el marquès de Santa Cruz, Bergamín, el governador, Foronda, Pradilla, Sagnier, Vila, Muntadas, Rector de l'Universitat, l'alcalde, jefe de la guarda urbana, coronel de la guarda civil, Maristany i altres persones, es traslladaren a Badalona.

La carretera de Mataró, per on passaren, estava vigilada per forces de la guarda civil.

A l'arribar la comitiva a Sant Adrià de Besòs, es detingué a visitar el grup de cases barates que construeix el Foment de la Propietat.

El senyor Dato, que fou rebut per varis consellers de la Societat, visità algunes cases ja construïdes i altres en construcció; tenint paraules d'elogi per les condicions de les mateixes.

Un cop acabada la visita, es dirigiren cap a Badalona, on a l'arribar fou rebut per un públic bastant nombrós que l'aplaudí i victorejà.

Les autoritats locals acudiren també a rebre'l.

La comitiva passà pel carrer Reial, que hi havia gent mirant-ho.

A la plaça de l'Ajuntament el públic era més gros.

A la porta de Ca la Ciutat hi havien formades la guarda municipal i els serenos.

El senyor Dato, amb els acompanyants, visità tota la casa, el vestíbol i l'escala de la qual estaven adornats amb flors i plantes.

Al saló de sessions hi hagué una recepció.

L'alcalde senyor Casas donà la benvinguda al senyor Dato, dient-li, que donats els sentiments que animen al president del Consell de ministres, no dubtava que sortiria satisfet de la seva visita a Badalona.

El senyor Dato contestà a la salutació de l'alcalde manifestant que feia temps tenia desitjos de venir a aquesta industriosa ciutat, que fa 17 anys que rebé, al visitar-la per primera vegada, proves d'afecte, i tenia amb els seus habitants un deute contret, la de testimoniar-los la seva gratitud, i per això el saldava amb aquesta visita.

Acabà expasant que, per lo que havia vist, Badalona marxava al cap no sols de les primeres ciutats d'Espanya, sinó de l'estranger.

Seguidament rebé la visita de varis comissions que desitjaven formular-lí peticions determinades.

Una comissió de la premsa local sol·licità l'indult dels presos per delictes polítics i socials, petició acordada per unanimitat en la darrera sessió celebrada per l'Ajuntament.

Una comissió de la Federació Nacional textil demanà al senyor Dato el compliment del real decret de 24 d'agost de 1913 sobre la jornada textil i el convidà a que visités el seu local social.

El senyor Dato contestà afectuosament a tots els qui li formularen peticions.

Després firmà amb el senyor Andrade en el llibre de la Creu Roja.

Després de complimentar-lo els rectors i els mestres de la localitat, un particular demanà al senyor Dato l'indult per a un reu de delictes comissos.

El senyor Dato sortí al balcó a saludar al públic, que l'aplaudia.

De Ca la Ciutat es dirigí a l'Ateneu Obrer, situat al carrer de l'Indústria, en quin local està instal·lada l'Escola d'Arts i Oficis.

El públic que allí l'esperava li tributà una carinyosa rebuda.

Hi havien els alumnes de l'Escola formats en grups.

Al saló d'actes s'hi celebrà una recepció, en la que'l president, senyor Casas Roig, saludà al president del Consell amb sentides frases.

El senyor Dato li contestà molt agraït i alabant la tasca cultural de l'entitat. Visità després totes les dependències i firmà a l'àlbum junt amb el senyor Andrade.

Després feu una visita a la fàbrica de Andreu, entregant-li els obrers un pergamí, una altra a l'Escola de Teixits del senyor Rodón i de la fàbrica Cros es traslladà al domicili del senyor Liró, on esmorzà.

L'est de menjar, el senyor Dato visità les fàbriques de vidre i de fil·ferro dels senyors Rosés Fills, la de teixits dels senyors Montal, fills, l'Energia Elèctrica i la de galetes «La Gloria».

Després visità la sucursal de la Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvi.

En totes aquestes visites anava junt amb els seus acompanyants, sumants s'hi després el diputat senyor Ramos i el senyor Bartrina, per la Diputació.

Com que ja era tard, es retornà a Barcelona, on arribà a un quart de set.

Allí prengué un té junt amb les autoritats i acompanyants.

Després rebé als periodistes als qui manifestà que quedava molt satisfet del viatge i de la rebuda que se li ha fet.

La marxa

A l'andè de l'estació de França a mida que s'acostava l'hora de la sortida del tren, anava compareixent la mateixa gent oficial i burocràtica que acudí a rebre'l. De públic no n'hi havia molt. Algunes representacions d'entitats econòmiques hi feren cap.

Al cantó esquerre es col·locà una companyia del regiment de Vergara, junt amb la banda de música.

Quan arribà el senyor Dato i el capità general, es tocà la «Marxa Reial» i els dos passaren revista a les sudides tropes.

Després pujà al tren, junt amb els acompanyants que vingueren de Madrid. Fins al baixador del Passeig de Gràcia l'acompanyaren l'alcalde, el rector de l'Universitat, el delegat d'Hisenda, els senyors Sagnier, Foronda, marquès de Santa Agna i el president i secretari de la Junta de «La Alianza», i el director del Museu de Santa Agueda don Constant Ballester.

El governador anà fins a Sant Vicens. Abans de marxar el tren, el senyor Dato entregà al president de l'Ateneu Obrer, senyor Peris, 2.000 pessetes, amb destí al mateix.

Al posar-se el tren en marxa se sentiren visques i aplaudiments i es tocà novament la «Marxa Reial».

El senyor Dato saludava a tothom.

La Política

En Fernandez del Pozo

El diputat a Corts per Girona senyor Fernandez del Pozo, que ara es troba a Madrid, ha escrit als amics de la Solera, avisant-los que arribarà a Girona el dia 26; que seguirà camí d'aquella població, acompanyat de comissions d'aquesta ciutat, per a celebrar l'aniversari del «Foment de Treballs Republicans».

El dia 27 arribarà a Susqueda, a visitar aquells valents correligionaris que amb tant anheli esperen sa visita.

Nova Junta

La Junta municipal Republicana Socialista de Girona ha quedat definitivament constituïda en la forma següent: President honorari: don Eduard Fernandez del Pozo, President efectiu: don Silvestre Santalo, Vice: don Laureà Dalmau, Tresorer: don Francesc Auguet, Secretari: don Miquel Roure, Vice: don Joan Moriscot, Vocals: don Pere Cerezo, don Bonaventura Discoli i don Dario Rahola.

S'ha rebut un expressiu telegrama de salutació al nou organisme, del digno diputat a Corts per aquest districte, que ha sigut contestat corresponent a l'efecte, entusiasme i cordialitat de que està impregnat.

Sospensió

A causa de l'inclemència del temps, se sospensà el diumenge l'aplec a Santa Creu d'Odró, organitzat per la «Secció d'esbarjos del «Casal Català» del districte segon». Es celebrà el diumenge pròxim, en la mateixa forma que estava anunciat.

D'un festival

El diumenge al matí, es verificà en el vestíbol del teatre Apol el repartiment de 800 pans i 800 lliures d'arròs, producte del a funció organitzada fa pocs dies al propi teatre per la coalició republicana del districte quint, a altres tants pons bonos que prefiguren havien si pones que's presentaren amb els corresponents entregats.

El repartiment es verificà amb gran regularitat, durant unes dues hores.

Per la llibertat d'uns presos

Secundant excitacions del Comité Federal i de la Junta municipal d'aquesta ciutat, el senyor Fernandez del Pozo ha incorporat en acció i voluntat a l'indult dels presos condemnats a mort per la causa de Bagur, havent fet ja les oportunes gestions que s'espera obtindran un bon resultat.

Els reformistes

D'un periòdic de Palma de Mallorca prenem el següent solt:

«El presidente local de los reformistas ha recibido una carta de don Melquíades Alvarez diciéndole que es preciso procurar una inteligencia política entre los reformistas y los liberales de Baleares, porque el triunfo de los aliados está descomulgado y una vez firmada la paz tendrán que formar compacto bloque todas las izquierdas para regir los destinos de España».

Anants i vinents

Ha retornat de Madrid el senador marqués d'Alcala, els diputats a Corts senyors Veciana, Bertrand i Serra, el senador senyor Andreu i el comte de Sert. Ha marxat a Madrid el diputat a Corts per Mataró senyor Padrós, a València el senador senyor Peris Mencheta.

IDEARI

Primícies

OBRIU un altre full d'aquest llibre d'emocions. Comença un any nou i hem d'aportar matèria nova a la curiositat de la gent. Durant aquest any que acaba de cloure's per nosaltres, quantes coses imprevisibles han passat! Quins ens reservava el destí en les dotze mesades que s'obren davant nostre?

De moment belles primícies ens ofereix avui. Belles primícies de bon temps; uns roses un xic pàlides on un gerro de fons blau, un cel pur, una noia queriu. Tot ahir el cel va estar emplujat i sota l'auri, les joves verdors dels arbres teien un color molt clar, un deix tranquil de rialla infantil. Però amb tot ploia, nit pluvial següentment, sense grans estalvis sense cap respecte pel viatge preu, contra el voler de tothom, de les noies que volien sortir a passeig, dels que pre-

Diputació provincial de Tarragona

Dos anys d'actuació econòmica

Instauració de nous serveis i perfeccionament dels existents sense augment del Contingent provincial.

I
Amb aquests eloqüents títols i subtítols el nostre estimat amic en Josep Mesures, digníssim president de la Diputació provincial de Tarragona, acaba de publicar una memòria luminosíssima de lo que ha fet durant aquests dos anys d'actuació econòmica de la Diputació provincial de Tarragona.

I tot a força de bona administració, de seny i de competència, sense augmentar el contingent, puig no costa gaire seguir el sistema regionalista de crear noves institucions i plantilles d'empleats extreient els diners dels ajuntaments de la província. Lo meritori i digne, és lo que han fet els republicans de Tarragona i que tan clarament exposa en la seva memòria el nostre amic en Josep Mesures Miquel, memòria, els punts més interessants de la qual, nosaltres transcrivim.

Dos anys d'actuació econòmica

En el règimen actual de democràcies Imperant, que per sentiment i temperament ens plau fomentar, és útil i convenient que el poble, els ciutadans, estiguin enterats de com són administrats els seus cabals, i si's donen cassos com el de la nostra Diputació que els ciutadans no acudeixen a enterar-se'n, és un goig i una obligació moral de qui de bona fe ha actuat, tenir per norma i guia el millor servei amb l'eforç mínim tributari, donar a conèixer la seva actuació, perquè si ha estat afortunat, serveixi d'estímul, i si equivocats, corregir-se.

Diu el ditxo que les comparacions són odioses, més per formar-se càrrec d'una cosa, no queda més remei que compararla amb una altra. Per a saber el llarg, gran, groixut, prim, fret, calent, sabi, emmentat i totes quantes qualitats tenen els cossos i s'és vivents, no queda altre medi que midar-los, pesar-los, i sempre resulten comparacions entre un tipu de mida, pes, color... i l'objecte de la nostra observació. La comparació és odiosa quan el fi que's persegueix a l'establir-la és deprimir lo que's pren per comparança, i tant el nostre cas, al comparar l'actuació de la nostra Diputació amb l'estat anterior, no ho farem pas en sò ni intenció de crítica de les anteriors èpoques, com tampoc al comparar la Diputació de Tarragona amb altres més riques i afavorides, ho farem per deprimir moralment la nostra, si no per a que's serveixi d'estímul a fi de millorar-la, que'l voler és la primera condició indispensable per a obtenir una cosa.

L'actuació de la Diputació és d'una índole tan especial, que passa desapercibida del públic i pingü procura enterar-se dels serveis que aquestes Corporacions presten, no mancant qui per fins partidistes o particulars parla de dita actuació amb desconeixement manifest de lo que tracta.

A l'objecte de que se sàpiga una part de lo fet durant els dos anys últims per la nostra Diputació, se publiquen els presents dats, amb els menys comentaris possibles, i al fer-ho, me plau, per que aixís és, fer constar, primer, que el mèrit, si n'hi ha, i jo crec que sí, correspon en un tot a la Diputació, a tots els companys, ja que la presidència no ha fet més que portar a la pràctica els acords presos per la Corporació; segon, que tot lo fet, ajuntant-hi l'important partida de 20.000 pessetes, per a contribuir als gastots de la Mancomunitat, s'ha realitzat sense augmentar ni una pesseta; el cupo que per a cobrir el pressupost provincial s'ha de repartir forçosament entre els pobles per Contingent; i tercer, que totes quantes imperfeccions hi hagi, culpa serà de la presidència per manca de capacitat a l'executar els plans i acords de la Diputació, però de cap manera per falta de voluntat i bons desitjos del qui l'ha ocupada.

Augment d'el crèdit provincial

En el concepte mercantil de la paraula crèdit, la Diputació estava en una situació

deplorable; més d'una vegada a l'instar a algun industrial per a que servís alguna mercaderia a les dependències de la Corporació, havia exigit el pagament per endavant o la garantia personal d'algun diputat o altre persona; això era motivat per els milers de duros que quedaven pendents de pago i la inseguretat en el cobro.

Actualment, quan la Diputació desestima sortir-se d'alguna mercaderia és servida prompta i a bon preu i els indústrials se disputen el poder ser proveïdors de la Corporació; això és degut senzillament a que la norma que's segueix a la Casa és gastar solament lo que's té la seguretat de pagar i en els plaços convinguts; i amb aquest procediment se logra estar ben servit i comprar quasi sempre a preus més ventajosos que els particulars.

Pago puntual als empleats i aïrassos

De tots és prou coneguda la precària situació a que havien arribat els empleats de la Diputació; l'irregularitat en el pagament dels seus habers era ja tradicional; la disciplina indispensable per a la bona marxa dels serveis, deixava molt que desitjar; s'havia perdut la força moral sobre els dependents perquè no se'ls pagava, i ells a la vegada, no eren lo considerats que per el càrrec que descompenyaven es requeria; tots tenien més o menys número de mesades arrassades, no mancant qui passava de vint-i-quatre mesos que se li devia.

Durant aquests darrers anys hi ha hagut un canvi radical en el comportament dels empleats; són considerats com és menester per el públic i per els seus superiors; atenen amb llestesa les indicacions que se'ls hi fan, estant satisfets i sabent que cada cap de mes no'ls hi ha de faltar el seu haber que compensa el seu treball. I no solament s'han pagat els habers al personal durant aquests dos anys amb tota regularitat, sinó que la situació econòmica de la Diputació ha permès cobrir necessitats perentories dels mateixos empleats, pagant-los a compte d'arrassos la quantitat no despreciable de trenta set mil i pico de pessetes.

Reinstauració de Les Escoles Normals

Els habitants de la nostra província s'han distingit per la seva afició a donar instrucció, la més extensa possible, als seus fills, tant és així, que en les èpoques en que els fruits valen i la prosperitat econòmica cundeix, augmenten d'una manera remarcable els matriculats en els centres d'ensenyança i internats dels col·legis. Aquest fet, conegut de tots, fou el que determinà a la Corporació en l'any 1912 a establir les Normals de Mestres en aquesta capital. Aquests centres culturals, tant convenient per a la joventut del present i per a l'ensenyança de la del porvenir, se vegé obligada la Diputació a suprimir-les en sessió del dia 4 d'agost de l'any 1902 per no poder sostenir-les i feren clausurades.

Els actuals diputats ja'ls coneixien tots aquests antecedents, però també coneixien l'estat d'opinió a favor del restabliment de les Normals de Mestres i a la vegada tenien fe en que la província respondria amb entusiasme enviant els seus fills i filles a les Normals a graduar-se, i així ja ho ha fet; no més falta tenir present que en l'actual curs hi ha matriculats a la Normal d'homes 59 alumnes oficials i un creixent número de lliures o no oficials, i en la de noies 108 matriculades.

A pesar de que la reinstauració de les Normals ha gravat el pressupost provincials en 50.500 pessetes a l'any, n'estem contents, perquè són cantitats ben aprofitades pels nostres conveïns i són, a la vegada, reproductives, produint una major cultura i benestar, creant-se educadors ben nostres, que són els encarregats de fer emmoldir les intel·ligències dels nostres infants, ciutadans del dia de demà.

J. MESTRES

Ofere accepta l'homenatge, però prega l'aplaçament

Abans d'ahir a la tarda, en el Congrés, se reuní la comissió organitzadora de l'homenatge a Joffre.

Se donà compte del següent telegrama del Govern francès, enviat per conducte de l'Embaixada:

«Les idees generoses i les nobles iniciatives de la comissió organitzadora de l'homenatge al general Joffre, han trobat en tot França la més simpàtica acollida, però atendibles raons s'oposen en aquests moments a manifestacions públiques d'aquesta naturalesa.

An això hi ha que afegir-hi el desig exprés del general Joffre, a pesar de la immensa gratitud que sent pel noble propòsit que motiva la manifestació de evitar tota demostració pública en honor seu per part dels seus amics d'Espanya abans de que s'hagi conseguit un decisiu resultat en la guerra actual.»

La comissió, agraint l'acceptació de l'homenatge per part del Govern francès i del general Joffre, troba tant atendibles les raons de delicadesa exposades, que des d'ara aplaça per a breu plaça la projectada manifestació que restarà següentment caràcter de major solemnitat.

ASSOCIACIÓ PROTECTORA DE L'ENSENYANÇA CATALANA

En la darrera reunió del Consell directiu d'aquesta Associació s'hi admetren nou socis de Barcelona, un de Santa Coloma de Farnés, un altre de Vilafranca, i un altre resident a Sevilla (havent-se fet constar la satisfacció per ser aquest el tercer soci resident a Sevilla, quant tantes poblacions importants de Catalunya no'n tenen ni un sol).

Se donà compte d'encoratjadores comunicacions de l'Institut de Cultura i Biblioteca Popular per a la dona, Centre Regionalista de Sarrià, Unió Catalanista, Grup Excursionista «Garc Negre» i Escola Catalana d'aquesta ciutat.

El senyor tresorer donà compte d'haver-se rebut de don Joan Perellada, de Santiago de Cuba, un donatiu de 45 pessetes corresponents a la subscripció periódica del mes de gener entre el Grup Nacionalista «Catalunya» i el Correu de Catalunya de dita ciutat; acordant-se el rogiament.

A la Cooperativa Mutual Catalana, que s'ha ofert a vendre entre sos socis favorables dels postals de «La Protectora», s'acordà concedir-li un quadre de propaganda de les mateixes rememrant sa valiosa cooperació.

S'acordà felicitar efusivament a donya Josepa Pla, viuda de Vives, per son exemplar divisme al concedir en honor a la memòria de son fill Francesc Vives, baix el patrocini de l'Institut d'Estudis Catalans, un premi quinquenal de 5.000 pes-

setes al millor treball d'investigació sobre llengua, història, dret, filosofia, art, literatura o arqueologia catalanes.

El senyor president donà compte d'haver-se rebut tres treballs per al concurs d'un «Compendi d'Història de Catalunya» havent ja reunit al jurat especialment nomenat prèviament per a jutjar-los, del qual n'és president don Antoni Rubió i Lluch, havent-li recomanat la otorgació del fallo per tota la primera decena de maig vinent.

Se donà compte d'una comunicació de la comissió organitzadora lleidatana del III Concurs Nacional d'Història de Catalunya, demanant la fixació de les fetes del referit concurs, resolent deixar-ho a l'arbitri de dita comissió, si bé indicant-li com a convenient fixar-les des del 13 al 16 de maig immediat, molt adequades per a facilitar la concurrència de concursants de fora Lleida.

Per a dit concurs s'han rebut ja varies inscripcions d'alumnes aïllats i d'escoles en bloc, havent-se acordat ajornar el terme del plaç d'inscripció fins al dia 30 del corrent abril.

També donà compte de grates comunicacions en sentit de protecció per a aquest concurs per part del bisbe de Lleida i dels senadors comte de Vinatessa i don Josep Aget, així com també dels restants senyors de la comissió de propaganda per a fomentar la concurrència al concurs.

El president donà compte d'haver-se entregat al secretari de la comissió organitzadora del Concurs Comarcal d'Història, de Torroella de Montgrí, el premi que s'havia ja concedit per al mateix concurs consistent en la valiosa Geografia de Catalunya de don F. Carreras Candí.

El secretari donà compte d'haver assistit a una reunió convocada pel Centre de D. del Q. i de l'I. i per la Cooperativa Mutual Catalana, destinada a preparar la celebració d'un solemne festival popular a benefici de l'Ensenyança Catalana, i d'haver-se inclinat en la comissió organitzadora del mateix als senyors president i secretari de la «Protecció», havent-se resolt acceptar amb entusiasme i agrament tan plausible iniciativa i prestar-li sa cooperació moral i material.

Així mateix se donà compte d'una generosa oferta de l'escriptor don Valeri Senja i Baldu, sobre especials condicions d'adquisició de son llibre en publicació «Calendari Folkloric d'Urgell», havent-les acollir en principi amb la consideració que's mereixen.

Finalment el consell autoritzà a son president per a concorrer a la segona reunió del Cos d'Adjunts dels Jocs Florals, aportant-hi un esperit conciliador en l'assumpte de l'adopció de les Normes Ortogràfiques de l'Institut d'Estudis Catalans, però amb criteri francament favorable a la subsistència d'unes normes ortogràfiques oficials que facilitin l'estudi i divulgació del nostre idioma entre les noves generacions de catalans.

Quedaren per resoldre distints assumptes pendents de dictamen per part de la comissió tècnica, qual president, senyor Segalà és a Madrid.

Musicals

Concert Ponsa

Per a les obres corals que figuren en el programa, cooperarà en els concerts el nostre benemèrit Orfeó Català.

En el Patronat de Nostra Senyora de Pompeia, donà el divendres l'anunciament concert la distingida pianista directora de l'Institut Musical senyora Maria Lluisa Ponsa, qui el dedicà a la Secció Deportiva de dita entitat.

Executà obres de Beethoven, Rubinstein, Chopin, Schubert, Malats, Albéniz i Liszt, posant de relleu tot sovint son bon gust i gran mecanisme, i especialment en el «Concert en mi menor» a dos pianos, de Rubinstein, obra aquesta de grans dificultats i on predomina l'estil brillant característic del cèlebre pianista i en la que la senyora Ponsa i el senyor Roldós, que la secundà amb acert, foren molt aplaudits.

Acadèmia Granados

En la bonica sala de concerts de la benemèrita institució musical de l'Avinyuda del Tibidabo, tingué lloc la tarda del diumenge un lliut concert, aon apreciaren les facultats de quatre deixebles atenciatos de la classe de violó que dirigeix el púlcric violonista En Marián Perelló.

El nòmbre i distingit auditori que hi acudí, no obstant lo despadible del temps, premià amb aplaudiments la tasca del jove Ernest Grau a la senyoreta Josefa Díez, estimulant-los a proseguir els estudis amb el mateix entusiasme que fins ara, essent probable que logrin felixos resultats.

Cridà molt l'atenció la senyoreta Simona Salluier la qual treu de l'instrument un bonic so, essent notabilíssim la pulcritud d'afinació amb que digué l'«Andante» de la «Simfonia Espanyola» de Lalo. En els demés temps també tingué moments molt encertats.

Un prodigi en el divi art de Paganini i Sarasate és l'Aureli Nanchares, fill de Pamplona, i que sols té de dotze a tretze anys. Ben dotat al Conservatori de Brussel·les el van sorprendre els acrobates de la guerra, tenint d'austeritat-se a des d'allavors ingressà a l'Acadèmia Granados.

El «Concert» núm. 4 de H. Vieuxtemps sigui executat amb un excel·lent virtuosisme que feu admirar doblement la precocitat extraordinària, puix emetix un tot hermosíssim i segur i ha agilitat d'ara és sorprenent; ademés sedueix sa patètica expressió. Foren també les mostres d'administració de la concurrència, que's obsequià amb la «Louis XIII» i Paganini, de Couperin.

Felicitem al distingit professor i concertista En Marián Perelló.

OREHEUS

Teatre Príncipal de Girona

El dia primer de maig, a tres quarts de nou de la nit, al teatre Príncipal de Girona, la gran cantant Maria Barrientos hi donarà un concert amb el concurs del «Trío Barcelonès», compost dels senyors Ricard Vives, piano; Marián Perelló, violó; i Pere Marés, violoncel·lo.

El programa el componen la primera part: el «Trío en do menor» de Beethoven; «Gran Aria de l'òpera I Puritani», de Bellini, per Maria Barrientos,

A la segona part hi figuren «Pourquoi revier seules?» de Saint-Saëns; «Dove» de Schubert; «Ave des rossignols» de Rameau, per Maria Barrientos.

A la tercera part hi figuren el «Trío en do menor» de Mendelssohn, «Rondó per a Sopran» de Mozart, per Maria Barrientos.

Acompanyarà al piano el senyor Vives, «Orquestra Sinfónica» de Madrid.

Com en anys anteriors l'Orquestra Sinfónica de Madrid anuncia per a la darrera decena del vinent maig, una interessant tanda de concerts en el Palau de la Música Catalana.

En ella, i com de costum en els concerts d'aquella importantíssima entitat, donarà a conèixer interessants obres orquestals.

Federació Femenina contra la Tuberculosis

Repartiment d'premís

El diumenge al matí, al Saló d'actes del Foment del Treball Nacional, es celebrà el quint repartiment de premís a les mares pobres que més s'han distingit per la seva higiene i cuidada amb els seus fills, i l'adjudicació de diplomes als nens protectors de la festa de Maig.

L'acte era organitzat pel Comitè Suprem de la Federació Femenina contra la Tuberculosis.

Presidí la senyora Leonor Canalejas de Farga i les senyores pertanyents a la Junta de l'entitat i de delegacions de poblacions de fora.

Començà l'acte llegint un discurs la senyoreta Gonzal Morán, a continuació es procedí al repartiment de diplomes entre els nens protectors de la festa de Maig, seguint els agraciats Rosari Martínez Martín, Maria Baurá Granollers, Carme Pla Santos, Montserrat Casero, Agustina i Matilde Forés, Miquel Guardiola Farga, Ismael Anich, Emili Casero, Felad Martínez Menéndez, Federico Martínez Tudó, Ferrán Elias Riquelme, escola nacional dirigida per donya Carme Serra i Collet de Sant Jordi.

Es concediren, també, diplomes de cooperació infantil a Mercè Colomer, Nuria Serra Baldo, Lluisa Oñate Castejón, Mercè Gabarró, Mercè i Manuela Zaragoza, Maria Zamora, Mariana Pérez, Alfons Serra Baldo, escoles nacionals dirigides per donya Dolores Cortés i donya Concepció Tudó, Collet i Ibèr i Josepeta Marsal.

Després foren distribuïts els premís en metàl·lic i variis lots de roba entre les mares pobres en la següent forma:

Primer premi de la Federació, 75 pessetes, a Asunción Bon; segon premi, 50 pessetes, donatiu de donya Angela M. de Martínez Vargas, a Maria Sanromá.

Amb 25 pessetes foren agraciades Maria Martí i Isabel Adán; amb 15, Maria Olmo, Josepa Roig, Pilar Martí, Assumptió Guillén, Antonia Díez, Concepció Pinilla; i amb 10, Isabel Vicens, Simona Larre, Antonia Fernández, Carme Benítez, Ramona López, Consol Ferré, Ramona Batallé, Emilia Masquelló, Aurelia Hernández, Angela Burillo, Maria Adán, Joana Martín i Magda Samper.

Acabat aquest repartiment, el doctor Martínez Vargas, parlà de l'obra realitzada per la Federació, elogiant la molt.

El senyor Llobet, en nom del Círcol de Belles Arts, subscí breus paraules, al Comitè i elegí l'acte que's celebrava.

Acabà l'acte amb un discurs de la senyora Canalejas de Farga donant les gràcies als assistents.

La concurrència era molta i distingida.

Espectacles

TEATRE COMIC

La nit del divendres passat s'estrenà en aquest teatre, per la companyia de vodevil Santpere-Bozzo, «L'Angelina em té lligat», vodevil en tres actes original dels autors francesos senyors Bisson i Hennequin, traduïda al català per un que vol dir-se Castor Gayn.

L'impressió que tinguérem, després de la representació d'aquest vodevil, és que potser és massa francès malgrat ésser traduït al català. Aquesta obra no és trasplantada a les nostres costums, més o menys, sinó que està simplement traduïda.

En aquesta traducció hi trobem també alguns mots massa gràfics, per no dir de mal gust.

«L'Angelina em té lligat» és una comèdia de lo més comèdia que hem vist, tant que sembla que en ella es jugui a dir i a fer disparats.

Passar d'algunes escenes massa poc interessants i pesades, l'obra, baix el punt de vista còmic, és ben passadora.

Els principals intèrprets, la Casals, Hernanz i Marco i en Santpere, Bozzo, Torres i Manueta, aprofiten aquestes situacions d'una manera ben discreta, especialment en Santpere, que sembla un prestidigitador amb els seus inverosímils moviments de les mans.

TEATRE SORIANO

Qui més qui menys, de la gent que acostuma anar al teatre, haurà vist alguna vegada aquest original actor que es diu Avellà Galcerán.

Ell, pel seu fet, pel seu dir, pel seu tipu, en les obres còmiques principalment, és un element molt estimable i en molts papers insubstituïble.

Així, per exemple, la creació que ha fet ell dels papers en «El triomf de la carn», «Max-King», «El senyor Josep falta a la dona», «El pintor de miracles» i «La Presidenta», per no citar-ne més, és ben difícil que un altre actor ho pugui fer d'una manera tan escaient com ell, sinó és fantàstic.

El programa que'l divendres passat escullí amb motiu del seu benefici, el componen obres de les seves, i de les que ja hem citat que són «La Presidenta», «El senyor Josep falta a la dona» i «El pintor de miracles».

Totes tres feu gala de les seves aptituds, que'l públic premià amb rialles i molts aplaudiments.

TEATRE ESPANYOL

L'estrena de «La Garra» per la companyia Calvo-Vico, ha sigut l'aconteixement teatral de la setmana, lo mateix pel desempeny de l'obra que per la luxuosíssima «mise en scene». El públic premià als actors amb varies salves d'aplaudiments, aixecant-se moltes vegades el teló al final del drama, i a l'empenya, omplenant el teatre el dissabte i

el diumenge. Lo mateix succeí ahir diumenge amb «La muerte civil» i «La garra», amb «La vida es sueño» i «Juan José», obres que completaren el cartell el dissabte i el diumenge, lo mateix en Calvo que en Vico conquistaren llores dignes dels noms que porten.

Per a la present setmana, l'empresa ofereix les estrenes de «Vengança catalana» i la grandiosa obra de caràcter políctic que tant éxit ha tingut al teatre Còmic de Madrid «El caballero del antifaz» (exclusiva d'aquesta empresa) per a la qual se pintà tot el decorat i se confeccionà la sastreria completa.

Varies noticies

Un aplac de periodistes barcelonins tracta d'organitzar una vetllada teatral per a recullir fondos amb destí a la llista d'homenatge an en Morote.

Ha mort a Buenos Aires, després d'una llarga i penosa malaltia, la coneguda i aplaudida actriu catalana donya Esperanza Peris.

Es troba greument malalt el popular dramaturg català Albert Llanas.

De tot cor li desitgem una ràpida millora.

Els esports

Futbol

Amb un resultat de 8 goals a 0 va finir ahir el segon partit de la final del Campionat d'Espanya, entre el «R. C. D. Espanya» i la Gimnástica de Madrid.

Donat l'estat lastimos que's trobava el camp, a causa de la pluja del diumenge, es va fer molt difícil la tasca dels jugadors que'n general varen desempenyar el seu començ d'una manera molt deficiente.

Els de la Gimnástica estaven completament desconcertats de lo qual no's sapiguéren aprofitar els nostres ja que de lo contrari de la derrota dels madrilenys haguéren aït molt més grossa.

El partit en general va pecar de monotonia i aborrit no vengéssé jugades de cap d'ambdós bàndols, degut a l'estat del camp en part, i degut també al peaniam i precisió en que jogaven tant un bàndol com altre.

No obstant, entrenats un tant més, esperem veure, per la final del Campionat, l'actual onze de l'Espanya, en completa situació de fer un paper lliut en el març.

Náuticos

El Reial Club Marítim de Barcelona, ha entrat en una nova fase de sa vida deportiva, amb la pròxima apertura de la Sala de Armes i del Gimnàs, de que donarem compte la passada setmana.

En l'instal·lació del Gimnàs ha presidit el criteri de posarlo en condicions de practicar el gimnàs suec o racional, en son sentit més estricte, no havent més aparats que petits pesos i polítics, inventades aquestes pel reputat professor de gimnàs i soci del Club don Jaime Vila, les quals són absolutament sencilles i tenen el mínim rocament possible, ademés d'altres avantatges que les fa superiors a les anteriorment conegudes.

Ha sigut inscrit en el registre d'embarcacions del Reial Club Marítim el iatch de 7 metres de fórmula internacional de l'«Angos», propietat del nou soci doctor Juli Llorca, qual iatch voldrà a donar major animació a les regates que's celebren tots els dies festius. El creuer automòbil «Mauina» ha passat a ser propietat de don Artur Landa.

Durant la passada setmana s'han rebut donatius per a la Biblioteca del Club de part de don Antoni Sanromá, don Rafael Degollada, don Joan Crespo, don R. Matarradona, havent ofert nous lots de llibres, diferents socis.

El palau del Sport Marítim va adquirir l'importància a que és acreedor, lo que ha de redundar en bé de l'afició als Sports del mar.

Barcelona, 1. d'abril 1915.

Ciclisme

Degut al mal estat de la carretera de Barcelona a Sitges, ha quedat sospesa la gran manifestació ciclista que amb el nom de la Festa del Pedal, tenia que celebrar-se en aquest tragete, tenint lloc la marxa a Argentina, havent-se acordat en principi organitzar una excursió col·lectiva que's reunirà en el Saló de Sant Joan a les 6 i mitja del matí del dia 2 del proper maig; dirigint-se fins a Badajoz, aon s'hi agregaran variis ciclistes locals i prosseguint junts el camí per Marnou i Premia.

S'esmorzirà a Viasar, reaprenent la marxa a les 10 cap a Argentina, visitant les autoritats.

A la una es reuniran els organitzadors en un banquet efectuant la tornada a les quatre de la tarda.

Donat l'entusiasme que hi ha entre l'element ciclista i comptant amb l'adhesió del «Moto Club Deportivo de Barcelona» i l'apoi de les autoritats d'Argentina, és de preveure en aquesta festa, un èxit tant pels seus organitzadors com per tots quants hi pendran part.

A la vila d'Hostalet s'hi ha constituït

Motociclisme

Ens comuniqueu del Vendrell que regna gran animació per les grans carreteres de Moto-ciclers i Ciclo-cars que la Agrupació de l'U. V. E. efectuarà el 24 de maig pròxim, les quals són patrocinades pel Moto-Club Deportivo de Barcelona i del Consell Federal de l'U. V. E. la que's correrà la gran copa de plata oferta pel diputat a Cortes per aquest districte don Jaime Carrer.

La carrera tindrà lloc al circuit Vendrell-Vilanova, Castellet-Arbós i Vendrell dues o tres voltes.

Ademés de la copa es compta amb l'oferta de variis i valiosos premis oferits per diferents cases de Barcelona dels quals informarem als nostres lectors a mida que's anem rebent.

Grop Sport

un «Grop Sport», el qual ha publicat un manifest excitant l'entusiasme dels joves a exercir els esports com a base de cultura física.

Per ara ha organitzat una «Diada

La Guerra Europea

Els aliats rebutgen a l'enemic a la Vall de l'Aisne.—Un avió alemany és abatut per un avió francès.—Un torpiller turc és destruït per l'esquadra aliada, desapareixent cent dels seus tripulants.—Holanda protesta prop del govern alemany de l'atac a un vapor holandès al mar del Nord.—L'esquadra russa ha bombardejat les places turques Ezeite i Zunkidag.

Del Consolat de França

AVIS

Tous les Français nés du 1.er Janvier ou 31 décembre 1897 ainsi que les omis des classes antérieures et les ajournés des classes de 1913-1914 et 1915 sont invités à se présenter au Consulat Général de France.

Les hommes réformés par congé numéro 2, depuis le 2 août 1914 jusqu'au 31 décembre suivant, ainsi que ceux qui se trouvent dans la position de réforme temporaire, devront également se faire connaître dans le plus bref délai possible.

De l'étranger

(PER TELEGRAF)

La situació a França i a Bèlgica

Comunicat oficial francès de les onze d'anit

París. — Diu el comunicat oficial francès de les onze d'anit:

«La jornada, relativament tranquil·la, s'ha caracteritzat sobre tot per combats d'artilleria, però també hi ha hagut algunes accions d'infanteria, totes locals.

A la vall de l'Aisne, al bosc de Saint-Mard, l'enemic ha atacat les nostres trinxeres a darrera hora de la tarda. La nostra artilleria l'ha deturat en sec i una càrrega a la baioneta li ha infligit pèrdues serioses.

A la Champagne, al NO. de Perthes, els alemanys han tingut d'evacuar la explosió produïda per la explosió d'unes mines prop de les nostres trinxeres i que havien ocupat en un atac que va seguir a la explosió. Per la nostra part, la explosió d'unes mines, seguida d'un atac, ens ha permès prendre 60 metres de trinxera enemiga.

Al Wever, senzill canonge, l'enemic ha pronunciat, a la Lorena, els voltants de Font Parroy, varis petits atacs, amb febles efectes, especialment prop de Bures, Monacourt, Emberville i Saint-Martin. Totes aquestes tentatives han estat fàcilment rebutjades.

A l'Alsàcia, els alemanys han atacat tres vegades, sense cap èxit, les nostres trinxeres del petit Reichackerkopf. Per altra part hem fet nous progressos a la regió de Schœneberg.

Un dels nostres avions, després d'una brillant persecució, ha abatut a un avió alemany, que ha caigut a les línies enemigues, a Bèlgica, entre Langemarck i Pashendale.

Comunicat oficial francès de les tres de la tarda

París. — El comunicat oficial francès de les tres de la tarda diu així:

«Les tropes britàniques varen prendre, a Bèlgica, prop de Zvartelen, uns 200 metres de trinxeres alemanyes. Malgrat alguns contra-atacs, han conservat el terreny guanyat i consolidat les seves posicions.

Al l'Alsàcia, progressos sensibles. El nostre avanç ha prosseguit en les dues vagues del riu Fecht. A la vora Nord, hem ocupat la cresta de Burgupfelle (SO. de Schiltkewassien), que conduïx directament a la vall. A la vora Sud, en el rebó de Schneepfueh, hem progressat notablement, marxant de Sud a Nord, en la direcció de Fecht, cap a Mezeral. Hem ocupat una sèrie de turons, el més septentrional dels quals conduïx, seguint el curs del Fecht, davant de Burgupfelle. Durant aquesta operació hem pres una secció d'artilleria de muntanya (dos canons de 74) i dues ametralladores.

Els avions alemanys, que han volat damunt de Belfort, han tirat quatre bombes, que han causat desperfectes en dos hangars i calat foc a algunes caixes de polvorina. No hi ha hagut desgràcies personals ni danys seriosos.

El transport «Mariton»

Londres. — L'almirallat anuncia que han estat identificats nombrosos cadàvers de tripulants del transport «Mariton». Els desapareguts són 27.

Aquest transport fou torpedejat per un torpiller otomà, però sense tocar-lo. Les víctimes es degueren a un accident dels canots de desembarc.

Torpeder turc destruït

Atenes. — Un contra-torpeder otomà, trasllat pels navilis aliats, han varat a l'aguardant, illa de Chio.

El comandant i 30 homes de la dotació s'han entregat a les autoritats greces i seran interats fins l'acabament de la guerra.

Londres (oficial). — Aquest matí un torpiller turc ha llençat, infructuosament, tres torpells contra el transport «Mariton».

Els navilis anglesos han perseguit al torpiller otomà, al que han destruït en la badia de Kalamoudi.

La dotació ha estat feta presonera.

Falten un centenar d'homes de la dotació, creient-se que han mort negats. S'ignoren detalls.

L'ofensiva russa

Petrograd (oficial). — Als Carpats, el dia 15, en el sector dels pobles de Tepesch i Znela, hi ha hagut encarnicats combats a la baioneta.

Hem capturat 1.166 soldats, 24 oficials i tres ametralladores.

Les pèrdues de l'enemic són considerables.

L'activitat alemanya augmenta en la regió de Mariampol i Calvaria.

Al Caucas, el dia 15 continuaven els combats en direcció al litoral. Rès a senyalar en els altres fronts.

Rumor desmentit

Amsterdam. — El «Telegraf» creu saber que'l Govern de Holanda ha protestat prop del Govern alemany per haver estat torpedejat el vapor holandès «Katurj».

La Haya. — Es desmenteix el rumor que ha circulat per l'estranger de que Holanda hagi protestat prop del Gabinet de Berlín per la destrucció del vapor «Katurj».

El Tzar

Petrograd. — El Tzar ha arribat al front.

Pèrdues d'un submarí

Londres. — La «Press Bureau» anuncia que'l submarí anglès «E-15», realitzant ahir un reconeixement difícil en el camp de mines de Kephis (Dardanel), va varar a Punta Kephis.

Un comunicat oficial de Constantinopla diu que la dotació del submarí ha estat socorreguda i feta presonera.

A la Mesopotàmia

Londres (oficial). — L'èxit de les operacions a Sharba, Mesopotàmia, ha estat complet. Els turcs accentuen la retirada abandonant presoners i provisions considerables.

Itàlia i els imperis centrals

París. — Els diaris publiquen un despatx de Roma dient que Itàlia ha romput totes les converses amb Àustria i Alemanya.

L'embaixador d'Àustria no s'ha deixat veure des de fa quaranta dies. Viu a Roma absolutament sol, amb un criat italià. Les famílies dels alts funcionaris de l'embaixada han marxat totes cap a Viena.

Grecia i Sèrbia

Roma. — El «Giornale d'Italia», en un despatx d'Atenes, diu que'l Govern grec i sèrbia han renovat l'acord referent a la defensa mutua dels dos Estats contra tota agressió.

El Papa i l'emperador d'Àustria

París. — El «Giornale d'Italia» diu que li consta d'una manera certa que hi ha hagut un canvi de cartes entre el Papa i l'emperador d'Àustria.

Horrors de la guerra

París. — Un individu anomenat Dijol, refugiat de Bazerailles (Meurthe et Moselle), ha referit a un redactor de «Le Petit Parisien» que els alemanys varen tirar els seus dos fills a les flames després d'haver-los incendiat la casa.

Bombardej

Roma. — Segons un despatx oficial de Constantinopla, l'esquadra russa ha bombardejat Ezeite i Zunkidag, destruït els barcos turcs que s'hi trobaven.

Els presoners civils

París. — El capità Leon Pasqual, diputat pel Nord i presoner dels alemanys, acaba de tornar a França encarregat pel Govern alemany de demanar als ministres de la Guerra i de Negocis estrangers de França:

Primer, l'entrega dels presoners civils francesos i belgues de 17 a 60 anys, contra l'entrega dels presoners civils alemanys a França o les colònies.

Segon, Canvi dels metges majors.

Tercer, Cessació recíproca, fins a la cessació de les hostilitats, de totes les penes pronunciades contra presoners.

Informació de fora

Servei especial telegràfic, telefònic i postal de

EL POBLE: CATALA

ESPANYA

Conferències telegràfiques telefòniques

Madrid, 19 de 9 matí a 12 nit

La «Gaceta»

La «Gaceta» publica:

Reals ordres nomenant per als registres de la propietat que s'indiquen a varis senyors. Entre els figures es designen: Per al de Arévalo a don Angel Antón Mata Esteve, que servia el de Manresa; per al de Girona, don Jesús Rós Varela, que servia el de Tarragona; i per al de Mataró don Plàcid Satorra i Masias, que servia el de Borges Blanques.

Disposant que el 31 de maig pròxim comencin els exercicis per a obtenir el títol d'apitipat imprescindible per l'assens d'oficials de primera classe a què es de negocia.

Dictant regles per als oficials de primera classe d'administració civil que desgin adquirir el títol de què de negoci.

Convocatòria per als exàmens d'ingrés a l'Escola d'enginyers de mines i monts. Projectes de taxes presentats per companyies de ferrocarrils.

Durant tota la nit han continuat els bombers practicant treballs d'extinció en el teatre de la Comedia.

El foc del Teatre de la Comedia

A mitja nit s'ha enderrocat la paret que dividia la sala de butaques del vestíbul i les runes dels pisos enderrocats obstruïren completament la porta de la planta baixa.

Aquesta matutina ha manifestat el què de bombers que ja no hi havia el menor perill de què's reproduís el foc.

Els dos únics focs que quedaven han sigut aïllats durant la passada nit.

A les quatre de la matutina s'han desentassat les mangueres i es reuava el servei d'incendi, quedant un petit retén que examina els seus drets de foc.

A les sis del matí s'han extingit tots els bombers, excepte 20 que han quedat de vigilància.

El ministre de la Governació es proposa recompensar el cobrador de tramvies Josep Alvarez Fernández, que s'ha distingit molt en l'incendi.

També dirigirà una comunicació a la companyia elogiant el comportament de dit empleat.

De Lisboa

Lisboa. — A Oporto s'han reunit els elements del partit evolucionista i han aprovat una moció en la que declaren funesta la política del Govern concedint llibertat als monàrquics.

A més han resolt organitzar una campanya contra aquest.

A Coimbra han sigut presos sis sargents.

Ha causat estranyesa que «O Mundo», en son article editorial, hagi publicat textualment els ofícis dirigits contra el què del 16 regiment d'infanteria i el què de l'Estat Major sobre trasllat d'uns sargents.

Mauristes barcelonins

De Barcelona han arribat aquest matí a Madrid 200 mauristes per assistir a la conferència que don Antoni Maura donarà el dia 21 en el teatre Real.

A l'estació han estat rebuts per nombrosos socis de la Joventut Madrilènia.

El general Azorín opera

Aquest matí ha estat operat d'una catarata a l'ull esquerre el president del Senal, general don Marcell Azorín.

L'operació l'ha practicat amb satisfactori resultat el doctor Lascasán.

Nel domicili del general han desfilat nombrosos amics particulars i polítics.

Exposició de Belles Arts

Demà es reunirà el jurat de l'Exposició de Belles Arts, sota la presidència del senyor Poggio, per designar els llocs que han d'ocupar els quatre representants.

Sobre els discursos d'on Dato i on Romanones

La premsa del matí ha entrat en el succés polític que suposen els discursos dels senyors Dato i comte de Romanones, amb una gran paronomàsia. Potser obedià això, segons insinua altre dels periòdics que comenten aquests discursos, a que s'estima com la iniciació d'una actuació política que, rompent l'embò de la treva tants vegades invocada pel què de del Govern, vingui a animar l'opinió.

El cert és que el comentari ha estat curt.

Es clar que la expectació que produïren els anuncis dels discursos que han de pronunciar don Antoni Maura i don Melquíades Alvarez, obliguen a deixar un xic en suspens el judici de les gens en aquests instants, puix importa més, segurament, el què poden dir aquests dos oradors, que el què ahir digueren els què dels dos partits timent.

La posició en que estan posats l'un i l'altre, imposa mesura a lurs paraules, i ja era de pensar que parlarien amb sordina, tal com ho han fet.

El discurs del senyor Dato, solament el comenta «El Radical». Diu que, pel què ha dit i fet a Barcelona, podria haver-se estalviat el viatge, perquè l'única cosa sustancial d'aquest ha estat el donatiu en metàl·lic a la societat «La Alianza».

Quan parlava de fomentar noves indústries i d'algunes ventajoses econòmiques ho feia en forma tan genèrica, què després de les seves paraules no queda garantida la menor promesa. Tot lo què digné, és com li ho hagués escrit a l'arena.

Del discurs del comte de Romanones se'n ocupa «El Radical», «El Imparcial», «El Liberal» i «El Debate».

Els tres primers coincideixen en la apreciació. Estuden l'oració del què dels liberals i fan resaltar aquestes dues afirmacions, en l'ordre internacional: que ens cal mantenir la intel·ligència amb França i Anglaterra; i que Espanya necessita la possessió de Tànger. Això en l'laiv del què segurament ha d'ésser el successor del senyor Dato en el poder, té importància, i per això «El Liberal» i «El Imparcial» consideren que continuen en peul el famós article «Neutralidades que matana», atribuït al comte de

Romanones, i afegeixen que no creuen cometre una gran indiscreció fent públic que la orientació del Govern és aquesta.

«El Imparcial» afegeix que el senyor Maura i tot ha de ser partidari d'aquesta política, perquè en 1904 la inicià i la enrobustí en 1907 a Cartagena.

En quant als punts de política interior tocats pel comte de Romanones, els tres diaris citats consideren que està bé i que l'orador no podia fer altra cosa.

«El Debate», únic periòdic que pot dir de premsa adversa al comte de Romanones, recull el pregó d'unió de les esquerres, i ho contesta amb una crida a les dretes, per a oposar un bloc a un altre bloc.

Creu que la unió de les esquerres és cosa convinguda, i es funda, per a pensar-ho així, en que el què del reformistes de Palma de Mallorca ha rebut una carta de don Melquíades Alvarez en la qual aquest proclama que cal preparar una intel·ligència entre els reformistes i els liberals de Barcelona; i que una vegada hagin vençut els aliats i s'hagi format la pau, formaran un compacte bloc totes les esquerres.

Doncs bé diu «El Debate»: davant d'aquest bloc, cal fer-ne un altre de dretes, però sense pensar en campanya de miting, sinó buscant intervenir en el Govern i en l'administració, procurant més lleis legislatives que tornin la instrucció pública a les dretes, que otorguin el vot corporatiu, etc.

Acaba excitant els dretistes a que actuin el pacte.

Crim per gelos

En Frederic Tolosa Latour, què de l'estació anomenada de la «Pulgosa» ha disparat aquest matí quatre trets a sa esposa causant-li la mort.

El mòbil del crim han estat els gelos. El crim ha tingut lloc al carrer de la Cabeza.

El parricida així que ha consumat el delictat ha intentat suïcidarse, evitant-ho un guarda que li ha arrabassat l'arma.

A l'entregar-se a l'autoritat ha dit: Deixeu que li faci l'últim petó, perquè l'esimava amb tota la meua ànima.

Malalt

Es troba greu a conseqüència d'un atac d'empeplegia, el general de l'Armada i senador del Regne don Frederic de Loygori.

Al Palau

L'agregat militar de l'embaixada italiana ha estat rebut aquest matí en audiència pel Rei.

De l'Estret

Cádiz. — Ahir fondejà en aquestes aigües el trasatlàntic «Reina Victoria Eugenia».

Els tripulants referixen que al fer el viatge d'anada a l'Argentina esclatà un incendi a una bodega que anava plena de fardes de tabac.

Se demanà auxili per marconígrama i contestà el trasatlàntic «Duca di Génova», però no fou precís el seu auxili, puix se logrà sofocar el foc amb els medis de a bordo.

El capità senyor Castellà, a qui la tripulació feu entrega d'un missatge per la serenitat i acert amb que havia lograt evitar la catàstrofe, radiografià al vapor italià, donant-li les gràcies per la rapidesa amb que s'apressava a socorrer i a donar-li el socors que ja no eren necessaris els seus serveis.

Es cremaren 150 fardes de tabac i altres mercaderies.

Les averies del vaixell foren reparades a Buenos Aires.

Al l'Acadèmia d'Història

Ahí a la tarda es verificà a la Reial Acadèmia de la Història junta pública i solemne per a commemorar el 177 aniversari de la fundació de la corporació.

Ha presidit el ministre d'Instrucció pública.

El secretari ha donat lectura a una interessant Memòria sobre els treballs de l'Acadèmia en el present curs.

El P. Fita ha llegit un discurs sobre el tema «Elogi de la mística doctora Santa Teresa de Jesús».

Després s'ha procedit a l'entrega dels premis a la virtut i al talent de la institució de don Fernà Caballero. En aquest curs s'adjudica el premi a la virtut a la infermera de l'Hospital provincial Eulogia Mañera Espinal, per la seva abnegació i heròisme en el cuidat de malalts infecciosos; i el premi al talent al catedràtic de l'Universitat Central don Antoni Ballesteros per la seva obra titulada «Sevilla en el siglo XIII». Cada un d'aquests premis consisteix en mil pessetes i el diploma corresponent.

Firma de Gràcia i Justicia

Aquest matí ha despatxat amb el Rei el ministre de Gràcia i Justicia, soment a la firma els següents decrets:

Concedint la medalla d'or als senyors don Josep M. Salvador i Barrera, bre de Madrid-Alcalá, don Gumardo de Azorín, don Francesc Lastres, don Ferràn Cadalso, don Rafael Sillars i don Julià Juerdas, per la meritisima tasca i relleuats serveis prestats en la reforma penitenciària.

Promovent a Degà de la Catedral de Tortosa el doctor Gabriel Llobart, dignitat d'arxiprest a la mateixa Iglesia.

Jura de la bandera

El general Silvestre dona compte de haver-se celebrat la jura de banderes de tots els reclutes del territori, concorrent a l'acte les forces de Larache i Ras-Rouel, la bateria expedicionària del 10 regiment, totes les forces regulars indígenes, la policia de Alcázar i Larache, les harras i seguits dels tres baixos, desfilant davant el comandant general a més de les tropes europees, uns dos mil moros armats.

Noïtotes de Gov rració

El senyor Sánchez Guerra ens ha dit que aquest matí ha celebrat una conferència telefònica amb el senyor Dato, havent manifestat aquest què's troba

Els successos

DISPUTA SAGNANT

A les onze d'anit fou auxiliat al carrer de Barbà, Vicens Ayunta Navarro, de 30 anys, solter, habitant al carrer del Cid, 12, segon, casa de dormir, per presentar ferides greus al cap, a l'espatlla i a l'esquena, produïdes per arma de foc, per Felicià Calvo (a) Maño, en disputes sostingudes al carrer Marqués del Duero, davant del de Palaudarias.

El ferit, després d'auxiliar, fou portat a l'Hospital de la Santa Creu.

L'agressor fugí.

ROBO

Una barraca que hi ha al carrer de Castillejos, núm. 89, foren robats dos matalassos, varis prenes de roba i alguns objectes de metall.

Se sospita que sigui l'autor del fet un individu que viu en aquells encontorns.

DETINGUT

Per haver furtat varis objectes dels aparells de gas en algunes cases del carrer de l'Industria, fou detingut i posat a disposició del jurat, Joan Dolz Barberà, de 20 anys.

EN PERILL

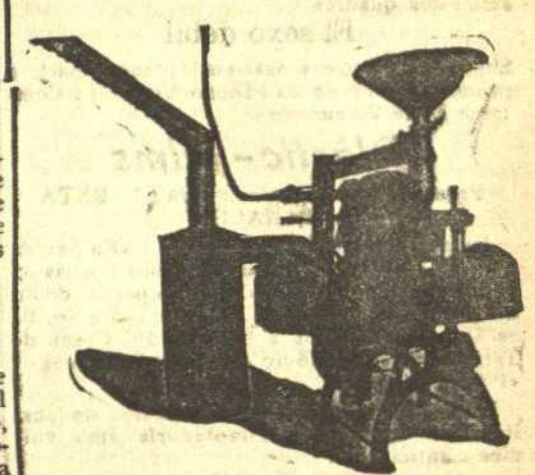
A la casa núm. 15, pis 1.º, porta 2.ª, del carrer de Lléida, se trobaven Josep Benavente López i Julia Luque Lebarri, de 22 i 26 anys respectivament, els quals estiguieren en perill de morir asfixiats pels gasos què's despenien d'un fogó.

Acudiren alguns veïns amb oportunitat i aquells no passaren del principi d'asfixia.

AGRESSIO

Quatre individus agrediren a la línia del Nord a Antoni Nogueras Aragües, de 30 anys, empleat pel gremi de la sal, i li causaren ferides contuses al cap i una mossegada a la galta esquerra.

Els agressors fugiren i el ferit fou auxiliat al dispensari de Sant Andreu.

Els Cafes La Portorriqueña

Són els més fins i aromàtics. Bonsucres, 3

Centre Cotoner de Barcelona

Telegrames oficials del 19 d'abril de 1915

Tanca Apert. don. per. 4.º Tel. Tanca

Abert. turca Tel. Tel. ca

Disponible 5'79 0'00 0'00 5'71 0'00 0'00

Maig-Juny 5'70 5'66 0'00 5'60 0'00 5'57

Juliol-Agost 5'83 5'79 0'00 5'73 0'00 0'00

Setembre-Setembre 5'00 0'00 0'00 0'00 0'00 0'00

